

EDUCATIO®

PEDAGÓGIA | SZOCIOLÓGIA | ÖKONÓMIA | HISTÓRIA | PSZICHOLÓGIA | POLITOLÓGIA

HUSZONNEGYEDIK ÉVFOLYAM, MÁSODIK SZÁM

PISA – KRITIKA ÉS VÉDELEM

Például Szingapúr | 3 | KOZMA TAMÁS

Nemzetközi tudásszintmérés
– hazai oktatáspolitikai | 9 | KÁDÁRNÉ FÜLÖP JUDIT

A PISA adatok használata és értelmezése | 18 | LANNERT JUDIT

A PISA hatása a
neveléstudomány fejlődésére | 29 | CSAPÓ BENŐ

A PISA és a fenntartói sokszínűség | 39 | PUSZTAI GABRIELLA, BACSKAI KATINKA

Nyelvi-etnikai, nem bevándorló kisebbségi tanulók
iskolai teljesítménye a PISA felmérésekben | 50 | PAPP Z. ATTILA

A nemzetközi összehasonlító mérés,
mint politikai eszköz – Kritikai megközelítés | 64 | JANI URSIN

A PISA-felmérés a Parlamentben, avagy egy
politikai kommunikációs eszköz bumeráng hatása | 71 | XAVIER PONS

A PISA-program mint médiajelenség | 80 | HORVÁTH ZSUZSANNA

Rendszerevolúció és töredezett legitimitás | 89 | TÖRÖK BALÁZS

Tudásverseny és globalizáció | 98 | SÁSKA GÉZA

24

2015
ŐSZ

EDUCATIO®

INTERDISZCIPLINÁRIS SZEMLE AZOK SZÁMÁRA, AKIK
AZ OKTATÁS TÁRSADALMI ÖSSZEFÜGGÉSEIT KERESIK

HUSZONNEGYEDIK ÉVFOLYAM MÁSODIK SZÁM | 2015 / NYÁR | MEGJELENIK NEGYEDÉVENKÉNT

Alapító főszerkesztő: KOZMA TAMÁS

Főszerkesztő: FEHÉRVÁRI ANIKÓ

E szám tanulmányait szerkesztette:

KOZMA TAMÁS

PUSZTAI GABRIELLA

Lektorálta: HALÁSZ GÁBOR

Szerkesztőbizottság:

BAJOMI IVÁN, BIRÓ ZSUZSANNA HANNA (VALÓSÁG),
CSÁKÓ MIHÁLY (ELNÖK), FEHÉRVÁRI ANIKÓ (KUTATÁS
KÖZBEN), FORRAY R. KATALIN, HRUBOS ILDIKÓ,
KOZMA TAMÁS, LUKÁCS PÉTER, NAGY PÉTER TIBOR,
POLÓNYI ISTVÁN, SÁSKA GÉZA, TOMASZ GÁBOR
(SZEMLE), VEROSZTA ZSUZSANNA (VALÓSÁG)

Szerkesztőség és kiadói hivatal:

1143 Budapest, Szobránc utca 6-8.

Telefon, fax: (06-1) 235-7200

AZ EDUCATIO NEGYEDÉVES FOLYÓIRAT,
ÉVENTE KÖZEL HATSZÁZ OLDALON, ÖTVEN
NYOMDAI ÍVEN, MINTEGY NYOLCVAN SZERZŐI ÍV
KÖZREADÁSÁRA VÁLLALKOZIK.

LAPUNK KAPHATÓ A KIADÓBAN ÉS AZOKBAN
A FŐVÁROSI KÖNYVESBOLTOKBAN, AMELYEK
FOLYÓIRATOK ÁRUSÍTÁSÁVAL IS FOGLALKOZ-
NAK ÉS ELFOGADTÁK LAPUNKAT, ILLETVE
KÖZVETLENÜL IS MEGRENDELHETŐ AZ
EDUCATIO HONLAPJÁN KERESZTÜL:
[HTTP://WWW.EDU-ONLINE.HU](http://www.edu-online.hu)

ELŐFIZETHETŐ KÖZVETLENÜL A KIADÓ CÍMÉN.
AZ ELŐFIZETÉS DÍJA EGY ÉVRE 4896 FT.

EDUCATIO®

QUARTERLY REVIEW OF SOCIAL SCIENCES FOCUSED ON EDUCATION

Editor in Chief: ANIKÓ FEHÉRVÁRI

The journal is published four times a year (600 pages).

Postal address: H-1143 Budapest, Szobránc utca 6-8, Hungary

Annual subscription: \$ 300 on surface delivery or \$ 450 by air

(or the equivalent in another currency), to any address.

Orders may be placed to our postal address or directly

through our website: <http://www.edu-online.hu>

PLEASE, MAKE THE CHEQUE PAYABLE TO OFI, EDUCATIO.

AZ EDUCATIO FOLYÓIRAT MEGJELENÉSÉT A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA TÁMOGATJA.
A TANULMÁNYOK BIBLIOGRÁFIAI ADATAI A MAGYAR TUDOMÁNYOS MŰVEK TÁRÁBAN RÖGZÍTÉSRE KERÜLNEK.

© OKTATÁSKUTATÓ ÉS FEJLESZTŐ INTÉZET, 2015.

MINDEN JOG FENNTARTVA.

ISSN 1216-3384

FELELŐS KIADÓ: AZ OKTATÁSKUTATÓ ÉS FEJLESZTŐ INTÉZET FŐIGAZGATÓJA

TIPOGRÁFIA: SALT COMMUNICATIONS KFT.

TÖRDELÉS, NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS: PATTANTYUS GERGELY

NYOMDAI MUNKÁK: KOMÁROMI NYOMDA ÉS KIADÓ KFT.

E szám tanulmányainak szerzői

KOZMA TAMÁS – *prof. emer., DE* | HALÁSZ GÁBOR – *egyetemi tanár, ELTE* | KÁDÁRNÉ FÜLÖP JUDIT – *oktatáskutató* | LANNERT JUDIT – *oktatáskutató* | CSAPÓ BENŐ – *egyetemi tanár, SZTE* | PUSZTAI GABRIELLA – *egyetemi tanár, DE* | BACSKAI KATINKA – *tudományos kutató, DE* | PAPP Z. ATTILA – *igazgató, MTA TK KI* | JANI URSIN – *tudományos főmunkatárs, University of Jyväskylä, Finnország* | FEKETE ADRIENN – *doktorjelölt, DE* | SZABÓ FRUZZSINA – *PhD-hallgató, DE* | XAVIER PONS – *egyetemi docens, Université Paris-Est (Creteil), Franciaország* | INÁNTSY ÁGNES – *doktorjelölt, DE* | HORVÁTH ZSUZZSA – *pedagógiai kutató* | TÖRÖK BALÁZS – *tudományos főmunkatárs, OFI* | SÁSKA GÉZA – *tudományos főmunkatárs, ELTE* | KOVÁCS KLÁRA – *tanársegéd, DE* | HEGEDŰS ROLAND – *PhD-hallgató, DE* | MADARÁSZ TIBOR – *doktorjelölt, DE* | PATAKI GYÖNGYVÉR, *doktorjelölt, DE* | HANNEMANN-TAMÁS ZSÓFIA – *doktorjelölt, ELTE PPK* | FADGYAS-FREYLER PETRA – *PhD-hallgató, ELTE*

(a tartalommutató folytatása)

112 | VALÓSÁG

A PISA-felmérések oktatáspolitikai jelentősége

Interjú Magyar Bálinttal, Pokorni Zoltánnal és Hoffman Rózsával.

130 | KUTATÁS KÖZBEN

A sportolási szokások és a tanulmányi eredményesség egy határmenti régió hallgatóinak körében (KOVÁCS KLÁRA)

Pozitív diszkrimináció a magyar felsőoktatásban (HEGEDŰS ROLAND)

A honvédelmi nevelés pedagógiai oldala a Kratochvil Károly Honvéd Középfiskola és Kollegiumban – gyakorlati tapasztalatok (MADARÁSZ TIBOR)

Közösségek és az állampolgári kultúra elemeinek formálódása a debreceni egyetemi hallgatók intézményi magánéletének mikrotereiben (PATAKI GYÖNGYVÉR)

165 | SZEMLE

Bologna és PISA – hatások és reakciók (HANNEMANN-TAMÁS ZSÓFIA)

Mítosz és valóság (FADGYAS-FREYLER PETRA)

172 | ÖSSZEFOGLALÓK

SZERZŐINKHEZ

Az Educatio® minden tárgyilagos álláspontnak helyet biztosít. Minden közleményért szerzője felel. A beérkező kéziratokat megőrizzük.

Az elfogadott kéziratok felhasználási joga négy évre a folyóirat kiadójáé. A tartalmat nem érintő kisebb változtatások, a lap arculatához való igazítás, valamint a cím módosításának jogát a szerkesztőség fenntartja.

Az elektronikusan beküldött tanulmányokkal akkor áll módunkban érdemben foglalkozni, ha azok terjedelme nem haladja meg 35 ezer karaktert. Külön kérjük mellékelni a kézirat egyikét bekezdésnyi angol és magyar kivonatát, a kulcsszavakat, a szerző fontosabb adatait (ahogyan szerzőink között definiálni szeretné önmagát), valamint azt az elektronikus címet, ahová a kefelevonatot kéri). Ha a dolgozat ábrát is tartalmaz, kérjük külön lapon mellékelni a folyóirat tördelési méretének megfelelően (színes ábrákat nem közlünk), grafikon esetén az alapadatokat is kérjük. A hivatkozásokat és lábjegyzeteket a lap tipográfiájának megfelelően szerkesztjük.

A kefelevonaton a szerző javításait három munkanapon belül kérjük e-mailen visszajuttatni, e határidőn túl nem áll módunkban a szerzői javításokat elfogadni. Jelentősebb változtatásokra nincs már mód.

EDDIGI SZÁMAINK

1992/1 | Iskola és egyház
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS

1992/2 | Pénz – piac – iskola
SZERKESZTŐ: LUKÁCS PÉTER

1993/1 | Munkanélküliség és oktatás
SZERKESZTŐ: LISKÓ ILONA

1993/2 | Kisebbségek
SZERKESZTŐ: FORRAY R. KATALIN

1993/3 | Felsőoktatás
SZERKESZTŐ: SETÉNYI JÁNOS

1993/4 | Pedagógusok
SZERKESZTŐ: SZABÓ LÁSZLÓ TAMÁS

1994/1 | Mérleg, 1990–1994
SZERKESZTŐ: LUKÁCS PÉTER

1994/2 | Vezetők
SZERKESZTŐ: DRAHOS PÉTER & GÁL FERENC

1994/3 | Tanterv
SZERKESZTŐ: SZEKENYI PÉTER

1994/4 | Tankönyv
SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR

1995/1 | Önkormányzatok
SZERKESZTŐ: HALÁSZ GÁBOR & NAGY MÁRIA

1995/2 | Ifjúság
SZERKESZTŐ: GÁBOR KÁLMÁN

1995/3 | Vizsgák
SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR

1995/4 | Elit
SZERKESZTŐ: CSÁKÓ MIHÁLY

1996/1 | Szakképzés
SZERKESZTŐ: LISKÓ ILONA

1996/2 | Iskolaszerkezet
SZERKESZTŐ: LUKÁCS PÉTER

1996/3 | Nők
SZERKESZTŐ: FORRAY R. KATALIN

1996/4 | Európa
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS & SZIGETI MIKLÓS GÁBOR

1997/1 | Hátrányos helyzet
SZERKESZTŐ: LISKÓ ILONA

1997/2 | Iskolán kívüli képzés
SZERKESZTŐ: TÓT ÉVA

1997/3 | Régiók
SZERKESZTŐ: IMRE ANNA

1997/4 | Internet
SZERKESZTŐ: CZEIZER ZOLTÁN

1998/1 | Mérlegen
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS

1998/2 | Mentálhigiéne
SZERKESZTŐ: PAKSI BORBÁLA

1998/3 | Pályaválasztás
SZERKESZTŐ: LISKÓ ILONA

1998/4 | Nat
SZERKESZTŐ: SETÉNYI JÁNOS

1999/1 | Felnőttoktatás
SZERKESZTŐ: HINZEN, HERIBERT

1999/2 | Cigányok
SZERKESZTŐ: FORRAY R. KATALIN

1999/3 | Minőség
SZERKESZTŐ: HORVÁTH ZSUZSANNA

1999/4 | Agresszió
SZERKESZTŐ: GÁBOR KÁLMÁN & LISKÓ ILONA

2000/1 | Felsőoktatás, tömegoktatás
SZERKESZTŐ: HRUBOS ILDIKÓ & POLÓNYI ISTVÁN

2000/2 | Kisebbségek Közép-Európában
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS & RADÁCSI IMRE

2000/3 | Tankönyv
SZERKESZTŐ: GÁL FERENC

2000/4 | Nyelvtudás, nyelvoztatás
SZERKESZTŐ: IMRE ANNA

2001/1 | Oktatás – politika – kutatás
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS

2001/2 | Fogyatékos fiatalok
SZERKESZTŐ: ILLYÉS SÁNDOR

2001/3 | Értékek
SZERKESZTŐ: LISKÓ ILONA

2001/4 | Ezredforduló
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS

2002/1 | Mérlegen, 1990–2002
SZERKESZTŐ: LUKÁCS PÉTER

2002/2 | Diplomások
SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR

2002/3 | Család
SZERKESZTŐ: SOMLAI PÉTER

2002/4 | Tanszékpolitika
SZERKESZTŐ: GÁL FERENC

2003/1 | Felsőoktatási reformok
SZERKESZTŐ: HRUBOS ILDIKÓ & POLÓNYI ISTVÁN

2003/2 | Felvételi
SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR

2003/3 | e-Learning
SZERKESZTŐ: TÖRÖK BALÁZS

2003/4 | Európai Unió
SZERKESZTŐ: BAJOMI IVÁN

2004/1 | Alternatív oktatás
SZERKESZTŐ: LISKÓ ILONA & TOMASZ GÁBOR

2004/2 | Műveltség
SZERKESZTŐ: SÁSKA GÉZA

2004/3 Pedagógusképzés SZERKESZTŐ: NAGY MÁRIA	2010/1 Mérleg, 2006–2010 SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS
2004/4 Politikai szocializáció SZERKESZTŐ: CSÁKÓ MIHÁLY	2010/2 Fialok SZERKESZTŐ: FEHÉRVÁRI ANIKÓ & SZEMERSZKI MARIANNA
2005/1 Budapest SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR	2010/3 Felsőoktatás és foglalkoztathatóság SZERKESZTŐ: HRUBOS ILDIKÓ
2005/2 Hallgatói mobilitás SZERKESZTŐ: HRUBOS ILDIKÓ	2010/4 Oktatás és politika SZERKESZTŐ: BAJOMI IVÁN
2005/3 Egyházak és oktatás SZERKESZTŐ: PUSZTAI GABRIELLA & RÉBAY MAGDOLNA	2011/1 Ideológiák SZERKESZTŐ: SÁSKA GÉZA
2005/4 Óvodák SZERKESZTŐ: BAJOMI IVÁN & TÖRÖK BALÁZS	2011/2 Külföldiek SZERKESZTŐ: POLÓNYI ISTVÁN
2006/1 Mérleg, 2002–2006 SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS & LISKÓ ILONA	2011/3 Átalakuló szakmák SZERKESZTŐ: FEHÉRVÁRI ANIKÓ
2006/2 Képzés és munkaerőpiac SZERKESZTŐ: POLÓNYI ISTVÁN & GYÖRGYI ZOLTÁN	2011/4 Menedzserizmus SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS & VEROSZTA ZSUZSANNA
2006/3 Ötvenhar SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR & SÁSKA GÉZA	2012/1 Magyar kisebbségek az oktatásban SZERKESZTŐ: PAPP Z. ATILA
2006/4 Változó egyetem SZERKESZTŐ: HRUBOS ILDIKÓ	2012/2 Látszat és való SZERKESZTŐ: LUKÁCS PÉTER
2007/1 Előítéletek SZERKESZTŐ: ERŐS FERENC	2012/3 Értékelés és politika SZERKESZTŐ: HORVÁTH ZSUZSA & FEHÉRVÁRI ANIKÓ
2007/2 Ekvivalenciától a kompetenciáig SZERKESZTŐ: POLÓNYI ISTVÁN	2012/4 Tantárgyak és társadalom SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR
2007/3 Felsőoktatók SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR	2013/1 Centralizáció, decentralizáció, demokrácia SZERKESZTŐ: SÁSKA GÉZA
2007/4 Társadalmi nemek SZERKESZTŐ: FORRAY R. KATALIN & KÉRI KATALIN	2013/2 Egészség és oktatás SZERKESZTŐ: POLÓNYI ISTVÁN
2008/1 Minőségügy a felsőoktatásban SZERKESZTŐ: POLÓNYI ISTVÁN	2013/3 Tudáselosztás, tudásmonopóliumok SZERKESZTŐ: HRUBOS ILDIKÓ
2008/2 Informális tanulás SZERKESZTŐ: TÓT ÉVA	2013/4 Iskolázottság SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR
2008/3 Veszélyes iskola SZERKESZTŐ: SÁSKA GÉZA	2014/1 Mérleg, 2010–2014 SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS
2008/4 Támogató programok SZERKESZTŐ: BAJOMI IVÁN	2014/2 Felsőoktatási expanzió SZERKESZTŐ: POLÓNYI ISTVÁN
2009/1 Felsőoktatás és tudománypolitika SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR & POLÓNYI ISTVÁN	2014/3 Vidékfejlesztés és oktatás SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS
2009/2 Tehetség SZERKESZTŐ: BALOGH LÁSZLÓ	2014/4 Versenyképesség és felsőoktatás SZERKESZTŐ: HRUBOS ILDIKÓ & TELCS ANDRÁS
2009/3 A „bolognai tanárképzés” SZERKESZTŐ: PUKÁNSZKY BÉLA	2015/1 Pedagógus Életutak - Karrierek SZERKESZTŐ: BIRO ZSUZSANNA HANNA
2009/4 Rendszerváltás és oktatáspolitikai, 1989–2009 SZERKESZTŐ: SÁSKA GÉZA	